

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2017. – Т. 35-36. – С. 295-304

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2017. – Volume. 35-36. – pp. 295-304

УДК: 329 (436)

© Віталій Семенко¹

Успіх правопопулістської Австрійської партії свободи (АПС) на місцевих виборах 2015 р.

В статті досліджується особливість місцевих виборів в Австрійській республіці від 2015 р. до ландтагів федеральних земель Штаєрмарку, Бургенланду, Верхньої Австрії та Відня, а також основні причини успіху ультраправої політичної партії АПС на чолі з Хайнцом Крістіаном Штрахе. Досить детально проаналізовано основні результати локальних виборів, на яких політичні партії подолали 4-процентний бар'єр. Охарактеризовано основні висновки відомих вітчизняних та зарубіжних політологів, експертів, які надали оцінку щодо причин підтримки крайніх правих політичних сил у європейських країнах, та зокрема в Австрії, які здобули значну підтримку на виборах до ландтагів, яка викликана незадоволенням населення щодо міграційної політики Євросоюзу, яка не здатна поки вирішити проблему біженців, які не виявляють бажання інтегруватися в європейське суспільство.

Ключові слова

Політична партія, місцеві вибори, виборча система, політичний лідер, біженці, міграційна політика.

The Rise of the Far-Right Austrian Freedom Party (AFP) in 2015 Local Elections

The article deals with the peculiarities of the local elections in the Republic of Austria in 2015 to Landtag of federal states Styria, Burgenland, Upper Austria and Vienna, as well as the main reasons for the success of far-right political party AFP, headed Heinz Christian Strache. The results of the local elections, where political parties have overcome the 4 percent barrier are in details analyzed. The main conclusions of well-known domestic and foreign political scientists and experts are thoroughly characterized, evaluating the reasons for supporting far-right political parties in the European countries, in particular in Austria, which have received considerable support in the elections to the Landtag. Furthermore, being induced by the public in terms of the migration policy of the European Union, this is not capable to solve the problem of refugees who are unwilling to integrate into the European society.

Keywords

Far-right political party, local elections, electoral system, political leader, refugees, migration policy.

На тлі глобальних політичних, економічних криз, які відбуваються у цілому світі, а також недавніх виборів в Європі, а також і в Україні, яка теж у 2015 р. провела місцеві вибори за новим законом, який спрямований на побудову європейської моделі місцевого самоврядування, дуже важливим є вивчення досвіду зарубіжних та вітчизняних політологів, щоб визначитися з найоптимальнішою для України децентралізацією, яка б гарантувала більше повноважень для територіальних громад, створивши б таким чином належні умови для розвитку регіонів нашої держави. Особливості місцевих виборів у різних країнах світу, останніх локальних виборів в Австрійській республіці від 2015 р. та їх вплив на політичну систему у своїх працях досліджували О. Батанов², О. Чернецька³, Н. Мяловицька⁴, Ю. Стрілець⁵, П. Ворона⁶, Ю. Ключковський⁷

¹ Кандидат політичних наук, доцент кафедри сучасних іноземних мов та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна, Email: vvsemenko@yahoo.com

² Батанов, О. (2005). «Політичні партії та територіальні громади як суб'єкти муніципального виборчого процесу», *Вісник Центральної виборчої комісії*, № 2, С. 64-71.

та інші. Вагоме значення відіграє для аналізу місцевих виборів в Австрії авторитетна думка відомого політолога А. Пелінки⁸, а також аналіз виборів, проведений інститутом суспільно-політичних досліджень та консультування SORA⁹ та ін. Виходячи з актуальності та досягнень вітчизняного і зарубіжного досвіду дослідження виборчих процесів, політичних партій, автор ставить за мету проаналізувати останні місцеві вибори в Австрії від 2015 р. З огляду на поставлену мету, автор визначив такі дослідницькі завдання: висвітлити основні результати для політичних партій, які, подолавши 4-процентний бар'єр, зуміли пройти до місцевих ландтагів, а також розглянути основні причини успіху ультраправих політичних партій в Австрії.

Місцеві вибори до ландтагу Відня, Верхньої Австрії, Бургенланду, Штаермарку охарактеризувалися неабияким успіхом правопопулістської Австрійської партії свободи на чолі з одіозним лідером Хайнцом Крістіаном Штрахе. Людиною тижня за версією журналу EUROMAG став саме лідер АПС. Д. Кіреєв зокрема коротко зупинився на біографії та на кар'єрному рості успішного політика, який виступає, передусім, як прихильник обмеження імміграції до Австрії та зміни державної політики щодо вже прибулих іммігрантів та їх інтеграції. Він вважає, що готові працювати і інтегруватися іммігранти повинні користуватися існуючими привілеями, в той час як інші іммігранти лише користуються розвиненою австрійською соціальною системою, щоб ніде не працювати¹⁰. Х-К. Штрахе народився і виріс у Відні. В молодості був членом неформальної ультраправої організації Vandalia. За освітою Штрахе зубний технік. У політику прийшов в 1991 р., працюючи депутатом Третього району (Ландштрассе) у Відні до 1996 р. Після цього десять років був депутатом Віденської міської ради. У ці роки політична партія змогла домогтися свого найбільшого успіху за всю історію, набравши на парламентських виборах 1999 р. 27% голосів. У 1993 р. він очолив регіональне відділення Австрійської партії свободи (АПС) у Третьому районі, а в 2004 р. – відділення партії у Відні, ставши заступником голови Йорга Хайдера. У той час він зазначав, що потрапив до хорошого вчителя. Але їхні шляхи з Хайдером розійшлися, коли останній вирішив заснувати іншу ультраправу партію Альянс за майбутнє Австрії. Учень не пішов за вчителем, а висунув свою кандидатуру на пост голови АПС. До смерті свого вчителя Штрахе з ним майже не спілкувався, пояснюючи це наявністю *тіньових сторін* у діяльності Й. Хайдера¹¹.

Як відомо локальні вибори в Австрійській Республіці відбуваються за пропорційною системою. О. Батанов зокрема зазначає, що взагалі систему пропорційного представництва партій і рухів породила явна несправедливість стосовно політичних партій, які беруть участь у виборах. Її основна ідея полягає в тому, що кожна партія отримує в представницькому органі число мандатів пропорційне числу голосів, поданих за її кандидатів на виборах. В Австрії існує лише один законодавчо визнаний рівень місцевого самоврядування, який формується громадами (Orstgemeneinden). Громади управляються виборною радою, яка обирається на чотири – шість років (у різних провінціях) за пропорційною системою. Зі свого складу рада обирає

³ Чернецька, О. (2006). «Місцеві вибори як форма прямого народовладдя: порівняльний аналіз українського та зарубіжного досвіду», *Вісн. Центр. виборчої комісії*, № 4 (6), С. 71-74.

⁴ Мяловицька, Н. (2008). «Виборчі системи: досвід європейських держав», *Вісн. Центр. вибор. комісії*, № 1 (11), С. 61-70.

⁵ Стрілець, Ю. (2011). «Зарубіжний досвід забезпечення відповідальності представницьких органів місцевого самоврядування крізь призму місцевих виборів», *Державне управління та місцеве самоврядування: збірник наукових праць*, Вип. 1 (8), С. 295-303.

⁶ Ворона, П. (2009). «Особливості та суперечності проведення місцевих виборів на пропорційній основі в Україні», *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*, Вип. 1, С. 160-168.

⁷ Ключковський, Ю. (2011). «Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія», К. : Час Друку, 132 с.

⁸ Шимов Я. «Любители Кадырова побеждают в Австрии», режим доступу: <http://www.svoboda.org/content/article/27306599.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

⁹ «SORA Wahlanalysen 2015», режим доступу: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

¹⁰ Кіреєв Д. «Человек недели: Х-К. Штрахе», режим доступу: http://www.euromag.ru/man_of_week/44961.html (дата перегляду 2 вересня 2017)

¹¹ Там само.

бургомістра, який одночасно є главою виконавчої ради громади та головою ради¹². Відкриті виборчі списки (ВВС) використовуються у багатьох країнах Європи, але в різних модифікаціях. Пропорційна виборча система із застосуванням преференційних пропорційних партійних списків є найпоширенішою серед держав-членів ЄС (Австрія, Бельгія, Фінляндія, Швеція, Польща), досвід яких відіграє для України важливе значення, оскільки питання обрання української моделі місцевих виборів до кінця ще не вивчено, вона постійно вдосконалюється адекватно розвитку громадянського суспільства. О. Чернецька наголошує, що вивчення позитивного досвіду зарубіжних країн та вдосконалення національного законодавства в сфері місцевих виборів необхідна умова демократизації суспільства та держави на сучасному етапі державотворення в Україні¹³. Одним із спірних питань української моделі є участь у виборах громадських організацій та політичних блоків, формування списку незалежних чи позапартійних кандидатів¹⁴. В Австрії використовується пропорційна система з голосуванням за виборчі списки в одному багатомандатному окрузі (невеликі муніципалітети) або декількох багатомандатних округах (великі муніципалітети та ландтаги). В окремих землях голосування здійснюється за закриті списки або за напіввідкриті (виборець має один голос і може підтримати список у цілому або надати перевагу окремому кандидату у цьому списку)¹⁵. Н. Мяловицька теж віддає перевагу пропорційній системі, яка дає змогу найточніше репрезентувати громадську думку. Тому можна говорити, що вона справедливіша порівняно з іншими системами¹⁶. Ю. Стрілець зазначає, що у Європі, як і в Україні, питання системи формування представницьких органів є питання політичної доцільності. Серед таких цілей мають бути: відповідальне, ефективне функціонування місцевої влади в інтересах громади, забезпечення впливу громадян на формування та реалізацію місцевої політики, встановлення зв'язку між виборцями та обраними депутатами, можливість контролю громадою діяльності їх представницьких функцій¹⁷. Голосування за відкритими списками створює низку переваг у порівнянні з закритим голосуванням за списком у цілому. По-перше, у країнах, де застосовується механізм голосування за відкритими списками (або персоніфікованого голосування), відсутнє таке поняття, як *прохідна частина списку*. Кожен активний політик мусить працювати так, щоб його обрали виборці, а не дбати про гроші для купівлі «прохідного» місця. По-друге, зростає роль місцевих партійних організацій, які мусять добратися до списку достойних людей, бо якщо вона подасть у регіональний список не вартих уваги кандидатів, виборцю округу буде складно підтримати улюблену партію. По-третє, оскільки вибори відбуваються в округах, політикам слід звітувати перед виборцем, а не ховатися за рекламу на центральних телеканалах чи іменами *зіркової п'ятірки*¹⁸.

Чергові місцеві вибори у 2015 р. засвідчили зростання успіху ультраправих політичних партій, які у передвиборчій боротьбі здобули перемогу завдяки популістським позиціям. Авторитетною є думка відомого австрійського політолога А. Пелінка з приводу зростання успіху ультраправих політичних сил. Зокрема він пояснює, що проблема біженців, мігрантів – одна з важливих причин, але не єдина. Інша причина – зростання безробіття і нездатність коаліційного уряду соціал-демократів і консерваторів з ним впоратися. Ще один важливий момент, характе-

¹² Батанов. О. (2005). «Політичні партії та територіальні громади як суб'єкти муніципального виборчого процесу», *Вісник Центральної виборчої комісії*, № 2, С. 67.

¹³ Чернецька, О. (2006). «Місцеві вибори як форма прямого народовладдя: порівняльний аналіз українського та зарубіжного досвіду», *Вісн. Центр. виборчої комісії*, № 4 (6), С. 74.

¹⁴ Ключковський, Ю. (2011). «Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія», К. : *Час Друку*, С. 13-15.

¹⁵ Ворона П. «Відкриті партійні списки на місцевих та парламентських виборах в Україні – перспективи чи реальність?», режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/1/02.pdf> (дата перегляду 2 вересня 2017)

¹⁶ Мяловицька, Н. (2008). «Виборчі системи: досвід європейських держав», *Вісн. Центр. вибор. комісії*, № 1 (11), С. 66.

¹⁷ Стрілець, Ю. (2011). «Зарубіжний досвід забезпечення відповідальності представницьких органів місцевого самоврядування крізь призму місцевих виборів», *Державне управління та місцеве самоврядування: збірник наукових праць*, Вип. 1 (8), С. 303.

¹⁸ Ворона П. «Відкриті партійні списки на місцевих та парламентських виборах в Україні – перспективи чи реальність?», режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/1/02.pdf> (дата перегляду 2 вересня 2017)

рний для Австрії, – латентна ксенофобія. На відміну від Німеччини, – точніше кажучи, від західних земель нинішньої Німеччини, – в Австрії ніколи не було того, що прийнято називати політкоректністю, в тому числі і в тому, що стосується власної історії. Німці давно розуміють, що для них ксенофобія неприйнятна хоча б тому, що Гітлер – це їх минуле, і не таке вже й далеке минуле. Для Австрії такий сором щодо певних глав своєї історії не характерний. Тому ксенофобія в австрійському суспільстві як би більш прийнятна. Політолог не має на увазі відкритий расизм, швидше забобони, які більш гостро виражені, ніж в деяких інших західних країнах. Але загалом і в цілому успіх правих популістів – наслідок того, що частина суспільства відчуває страх перед майбутнім, хоча причини цього страху можуть бути різні. Це не лише австрійська проблема, це характерно зараз для всієї Європи: вже ясно, що наступне покоління, вперше в історії ЄС, не матиме такого рівня життя, добробуту, соціальних гарантій, як попереднє¹⁹. Як і всі ультраправі сили Європи, АПС жорстко висловлюється не тільки проти мігрантів, а також підтримує Росію. Зокрема, нещодавно її лідер Х-К. Штрахе заявив, що ЄС повинен припинити вважати Москву агресором і скасувати введені санкції²⁰. Його критикують також за ставлення до Росії. У березні 2015р. Штрахе заявляв, що Росія не є агресором, яка розширює протягом останніх десятиліть свій військовий вплив по відношенню до ЄС, як це люблять повторювати місцеві ЗМІ, швидше НАТО розширює свою присутність ближче до кордону з Росією. Що ж стосується Криму, то у приєднанні півострова до Росії є історичне виправдання. Російського лідера Х-К. Штрахе називає *чистим демократом*²¹. О. Гетьманчук зокрема зауважує, що в Австрії суттєво змістився фокус на біженців, острах напливу яких ледве не зробив праворадикального політика Штрахе мером Відня. Хоча весь офіціоз в один голос твердить: *Україна не забута*, але помітно, як в моду входить нова формула *нема війни – значить все добре*. І обговорювати, відповідно, теж нема чого²².

Зростаючий вплив крайніх правих та правих партій, для яких міграція є важливим питанням, може зараз прискорити, як виглядає, все нагальніше обговорення в Європі щодо того, як мігранти вписуються в її майбутнє. Дискусія може бути гарячою бо є крайні голоси на обох флангах політичного спектру. Помірковані партії з обох боків схиляються до визнання позитивів імміграції, яка приносить Європі кваліфіковану робочу силу, якої континент потребує для економічного зростання. Суперечливим питанням є масова міграція, яку важко контролювати, як показує нинішня криза, і яка спонукає до зовсім різної реакції опонуючих сторін²³.

Міграційна політика Євросоюзу, що відмовляється від принципу якої б то не було форми колективної ідентичності, призвела до загострення етносоціальних конфліктів. У результаті Європа виявилася пронизаною етносоціальними масивами мігрантів з Близького Сходу, які за фактом є носіями ісламської самосвідомості, архаїчного та сталого, зовсім не вписується в культурний тип середнього сучасного європейця. Утрировані принципи толерантності, прав людини та мультикультуралізму вимагають від європейської влади надання мігрантам максимальних свобод і натомість не вимагають ніяких зобов'язань. У результаті такої міграційної політики ЄС в 2015 році 1) було критично порушено баланс між корінними європейцями та мігрантами; 2) були створені великі соціокультурні поля ісламсько-арабського населення (сам факт існування яких повністю ігнорується ліберальною європейською владою в силу відсутності критеріїв колективної ідентичності в сучасному європейському праві і політиці); 3) було створено живильне середовище для створення структур радикального ісламізму, укріплене тим, що у неконтрольованому потоці біженців до Європи проникли представники радикальних ісламських організацій. Двома особливо показовими прикладами *зіткнення* цивілізаційних

¹⁹ Шимов Я. «Любители Кадырова побеждают в Австрии», режим доступу: <http://www.svoboda.org/content/article/27306599.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

²⁰ «Друзья Путина в Австрии празднуют прорыв на выборах», режим доступу: <http://polittech.org/2015/06/02/druzya-putina-v-avstrii-prazdnuyut-proryv-na-vyboгах/> (дата перегляду 2 вересня 2017)

²¹ Киреев Д. «Человек недели: Х-К. Штрахе», режим доступу: http://www.euromag.ru/man_of_week/44961.html (дата перегляду 2 вересня 2017)

²² Гетьманчук О. «З чим подають віденський штрудель для України?», режим доступу: <http://glavcom.ua/articles/34116.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

²³ Хотин Р. «Антиіммігрантські сили на підйомі в Європі», режим доступу: <http://www.radio.svoboda.org/content/article/27319121.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

установок стали: паризькі теракти тринадцятого листопада і масові гвалтування Кельні в новорічну ніч²⁴.

То ж не дивно, що популістські висловлювання АПС щодо посилення кордонів та міграційних обмежень дедалі знаходять все більшу підтримку серед потенційних прихильників цієї політичної сили. Політичні експерти кажуть, що крайні праві з антиміграційними поглядами грають на побоюваннях виборців, що їхні суспільства змінюються занадто швидко і що існує втрата традиційних національних ідентичностей. «Праві політичні партії намагаються скористатися міграційною проблемою, так само, як вони намагаються мати зиск від побоювань щодо ісламу в Європі. Ці дві теми є ключовими у їхньому прагненні збільшити кількість своїх виборців та наростити свій вплив», – каже Ралф Мелцер, експерт з крайнього правого екстремізму з Фондації Фрідріха Еберта в Берліні²⁵. Мелцер каже, що стурбованість темою міграції відзеркалює ширшу дезорієнтацію, яку відчувають деякі виборці у Європі, яка переживає кілька криз останніми роками, включно з кризою євро, втратою багатьох робочих місць, уповільнення економічного зростання, перетікання робочих місць до інших континентів через глобалізацію тощо. Багато також вважають, що країни втратили суверенітет на користь ЄС і нині мають платити ціну за рішення, які ухвалюються далеко від їхніх національних столиць – чи то в Брюсселі, чи в столицях інших членів ЄС. Багато з крайніх правих партій починалися як малі групи на маргінесі політичного життя їхніх країн. Але на тлі значного розширення своєї електоральної бази, вони все більше переходять у політичний мейнстрім і кидають виклик усталеним партіям лівого центру²⁶. АПС на чолі з її лідером Штрахе вважають проросійською політичною силою поряд з іншими партіями ЄС на основі списку проросійських партій в ЄС видання DT.UA. Кремль намагається використати ультраправі та ультраліві політичні сили в європейських країнах. В ЄС вистачає відверто проросійських політичних сил, які в тій чи іншій мірі підтримують політику президента Росії Володимира Путіна і люблять інтереси Кремля²⁷. Відомий політолог, професор Центральноєвропейського університету Антон Пелінка вважає, що праві популісти навряд чи підуть занадто далеко у своїх руйнівних діях проти Євросоюзу. Вони можуть розігрувати антиіммігрантську карту, підстобувати ісламофобію, але як тільки справа дійде до самих основ європейського проекту, їм нічого не залишиться, як дати задній хід. Свобода пересування, свобода вибору роботи в будь-якій країні ЄС без спеціального дозволу – всім цим європейці вже користуються, і відмова від цього означала б проблеми для самих тих країн, чий інтерес праві популісти начебто захищають. Загалом, захистити Євросоюз від дезінтеграції вдасться, але от чи вдасться його змістити у бік необхідної більшої інтеграції – велике питання. У найближчому майбутньому це навряд чи відбудеться. Нас чекає час довгого і непростого *перетягування канату*. Майбутнє не настільки похмуро, але його не можна назвати і блискучим²⁸.

Для порівняння наведемо результати місцевих виборів у 2015 у таких федеральних землях Австрії, як Бургенланд, Штаермарк, Верхня Австрія та Відень. Зокрема у федеральній землі Штаермарк місцеві вибори відбулися 31 травня 2015 р., на яких лівоцентристська Соціал-демократична партія Австрії (СПА) набирає тільки 29,3% підтримки виборців, порівняно з попередніми місцевими виборами втрачає 9%. Правоцентристська Австрійська народна партія (АНП) втрачає 8,7%, отримавши 28,5% підтримки виборців. Зелені навпаки покращують свій результат, отримавши 6,7% (плюс 1,1%). Значного успіху досягла АПС 26,8% (плюс 16,1%). Комуністична партія Австрія (КПА) втрачає 0,2%, набравши 4,2%. Таким чином, СПА отримує 15 мандатів (мінус 8 мандатів), АНП – 14 мандатів (мінус 8 мандатів), АПС – 14 мандатів (плюс 8 мандатів), решта партій без змін²⁹.

²⁴ «Європа: тенденции и прогноз на 2016 г.», режим доступу: http://www.geopolitica.ru/article/evropatendencii-i-prognoz-na-2016-g#.VppHUS_EP60 (дата перегляду 2 вересня 2017)

²⁵ Хотин Р. «Антиіммігрантські сили на підйомі в Європі», режим доступу: <http://www.radio.svoboda.org/content/article/27319121.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

²⁶ Там само.

²⁷ «ZN.UA склало список проросійських партій в ЄС», режим доступу: http://dt.ua/WORLD/zn-ua-sklalospisok-prorosijskih-partiy-v-yes-195496_.html (дата перегляду 2 вересня 2017)

²⁸ Шимов Я. «Любители Кадырова побеждают в Австрии», режим доступу: <http://www.svoboda.org/content/article/27306599.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

²⁹ «Landtagswahl Steiermark 2015», режим доступу: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/ltw-stmk15.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

Результати локальних виборів до ландтагу Штасрмарку	2010	2015
СПА	38,3	29,3
АНП	37,2	28,5
АПС	10,7	26,8
Зелені	5,6	6,7
КПА	4,4	4,2

Тепер розглянемо локальні вибори у Бургенланді від 31 травня 2015 р., на яких лівоцентристська СПА набирає тільки 41,9 % підтримки виборців, порівняно з попередніми місцевими виборами втрачає 6,3%. Правоцентристська АНП набирає 29,1%, втративши 5,5% підтримки виборців. Зелені зуміли покращити свій результат, отримавши 6,4% (плюс 2,3%). Значного успіху досягла АПС, яка зміцнивши свій результат, отримала 15,0% (плюс 6,1%). Альянс Список Бургенланду зміцнює свій результат, набравши 4,8% (плюс 0,8%). Таким чином, СПА отримує 15 мандатів (мінус 3 мандати), АНП – 11 мандатів (мінус 2 мандати), АПС – 6 мандатів (плюс 3 мандати), Зелені – 2 мандати (плюс 1 мандат), Альянс Список Бургенланду отримує 2 мандати (плюс 1 мандат)³⁰.

Результати локальних виборів до ландтагу Бургенланду	2010	2015
СПА	48,3	41,9
АНП	34,6	29,1
АПС	9,0	15,0
Зелені	4,2	6,4
Альянс Список Бургенланду	4,0	4,8

На місцевих виборах у Верхній Австрії від 27 вересня 2015 р., правоцентристська АНП отримала тільки 36,4% підтримки виборців, порівняно з попередніми місцевими виборами втратила аж 10,4%. Лівоцентристська СПА набирає 18,4%, втративши 6,6% підтримки виборців. Зелені покращили свій результат, отримавши 10,3% (плюс 1,1%). АПС, яка завдяки своїм популістським позиціям, значно зміцнила та подвоїла свій результат, отримала аж 30,4% (плюс 15,3%). Таким чином, АНП отримує у ландтагу 21 мандат (мінус 7 мандатів), СПА – 11 мандатів (мінус 3 мандати), АПС – 18 мандатів (плюс 9 мандатів), Зелені – 6 мандатів (плюс 1 мандат)³¹. Не секрет, що на підсумки виборів у Верхній Австрії багато в чому вплинули останні події 2015 р., пов'язані з напливом нелегальних іммігрантів з країн Азії та Африки до Європи. У ситуації, коли ліві партії (соціал-демократи і зелені) проводять відверто шкідливу по відношенню до своїх же громадян політику по необмеженому прийому нелегалів, а центристські політичні сили виявилися невіддатними протистояти даному тренду, єдиним варіантом виявляється голосування за праві партії. Саме даному рецепту послідували жителі Верхньої Австрії, які підтримали АПС і, тим самим, збільшили кількість її місць у парламенті федеральної землі³². Згідно з соціологічним опитуванням, проведеним інститутом суспільно-політичних досліджень та консультування SORA, питання імміграції та біженців було важливим для 61% виборців. Це те, що прямо перегукувалося з темами АПС (відмова від нав'язування інтеграції, відмова від безконтрольної імміграції, обов'язкове знання німецької мови)³³. На думку експертів вибори у федеральній землі Верхня Австрія служать барометром настроїв виборців і оцінкою діяльності федерального уряду. На тлі успіху націоналістів звертає на себе увагу провал традиційних політичних сил – як консерваторів, так і соціал-демократів³⁴.

Результати локальних виборів до ландтагу Вехньої Австрії	2009	2015
АНП	46,8	36,4
СПА	24,9	18,4
АПС	15,3	30,4
Зелені	9,2	10,3

³⁰ Там само.

³¹ Там сам.

³² «Итоги выборов в Верхней Австрии (27.09.2015)», режим доступу: <http://business-swiss.ch/2015/09/itogi-vy-borov-v-verhnej-avstrii-2015/> (дата перегляду 2 вересня 2017)

³³ «Тема беженцев изменила исход выборов в Верхней Австрии», режим доступу: <http://europeinsight.net/tema-bezhencev-izmenila-iskhod-vyborov/> (дата перегляду 2 вересня 2017)

³⁴ Смирнов М. «Каждый третий – за националистов», режим доступу: http://www.rg-rb.de/index.php?option=com_rg&task=item&id=16944&Itemid=13 (дата перегляду 2 вересня 2017)

На локальних виборах до ландтагу Відня від 11 жовтня 2015 р., лівоцентристська СПА отримала лише 39,6% підтримки виборців, порівняно з попередніми місцевими виборами втративши 4,75%. Правоцентристська АНП набрала 9,2% підтримки виборців, втративши 4,75%. Зелені втратили свої позиції, отримавши 11,8% (мінус 0,8%). АПС отримала значну перевагу та забезпечила собі 2 місце у самому серці Австрії, столиці Відні, набравши 30,8% (плюс 5%), ліберальна Нова Австрія вперше проходять до ландтагу Відня, набравши 6,2%. Таким чином, АНП отримує у ландтагу 7 мандатів (мінус 6 мандатів), СПА – 44 мандати (мінус 5 мандатів), АПС – 34 мандати (плюс 7 мандатів), Зелені – 10 мандатів (мінус 1 мандат), ліберальна Нова Австрія здобуває 5 мандатів³⁵.

Результати локальних виборів до ландтагу Відня	2010	2015
СПА	44,3	39,6
АПС	25,8	30,8
АНП	13,99	9,2
Зелені	12,6	11,8
Нова Австрія		6,2

На фоні міграційної кризи для ультраправої АПС це стало їх кращим результатом в історії³⁶. Виборці не здатні критично рефлексувати з приводу агітації, банально сподіваються на те, що нові сили принесуть позитивні зміни. У той же час люди з більш високим рівнем освіти, професійним і соціальним статусом при згадці АПС тільки іронічно хмикають³⁷. Звичайно, що нинішнє велике переселення народів, через півтори тисячі років знову захлеснуло середньодунайські землі, стало чудовим фоном для виборчої кампанії *свободівців*³⁸.

Таким чином, тема біженців, нестабільна ситуація в Європі, відносно недієздатна міграційна політика Євросоюзу, яка призвела до етносоціальних конфліктів, спричинивши зростання популярності ультраправих політичних партій в Європі, та зокрема в Австрії стала причиною невдоволення серед переважної більшості населення, для якого непорушними є принципи свободи особистості, толерантності, мультикультуралізму. Але саме політика європейських країн щодо напливу біженців виявилася поки неефективною, що й викликала підтримку крайніх правих політичних партій, різного роду євроскептичних настроїв. Проте для європейських лібералів все-таки залишається надія на покращення своїх позицій, як тільки вони зуміють вирішити міжнаціональні, міжцивілізаційні конфлікти, гарантуючи безпеку в межах ЄС.

Список джерел

1. Батанов, О. (2005). «Політичні партії та територіальні громади як суб'єкти муніципального виборчого процесу», *Вісник Центральної виборчої комісії*, № 2, С. 64-71.
2. Чернецька, О. (2006). «Місцеві вибори як форма прямого народовладдя: порівняльний аналіз українського та зарубіжного досвіду», *Вісн. Центр. виборчої комісії*, № 4 (6), С. 71-74.
3. Мяловицька, Н. (2008). «Виборчі системи: досвід європейських держав», *Вісн. Центр. вибор. комісії*, № 1 (11), С. 61-70.
4. Стрілець, Ю. (2011). «Зарубіжний досвід забезпечення відповідальності представницьких органів місцевого самоврядування крізь призму місцевих виборів», *Державне управління та місцеве самоврядування: збірник наукових праць*, Вип.1(8), С. 295-303.
5. Ворона, П. (2009). «Особливості та суперечності проведення місцевих виборів на пропорційній основі в Україні», *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*, Вип. 1, С. 160-168.
6. Ключковський, Ю. (2011). «Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія», К. : Час Друку, 132 с.

³⁵ «Landtags- und Gemeinderatswahl Wien 2015», режим доступу: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/grw-wien15.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

³⁶ «Выборы в Вене: социал-демократы остаются у власти», режим доступу: <http://www.dw.com/ru/выборы-в-вене-социал-демократы-остаются-у-власти/a-18775785> (дата перегляду 2 вересня 2017)

³⁷ Саенко А. «Украинский взгляд на венские выборы – в ожидании правых радикалов», режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/rus/experts/2015/10/11/7039371/> (дата перегляду 2 вересня 2017)

³⁸ Васильев А. «Австрия: «Свободовцы» проводят «декоммунизацию Вены», режим доступу: <http://www.politnavigator.net/avstriya-svobodovcy-provodyat-dekomunizaciju-veny.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

7. Шимов Я. «Любители Кадырова побеждают в Австрии», режим доступу: <http://www.svoboda.org/content/article/27306599.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
8. «SORA Wahlanalysen 2015», режим доступу: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
9. Киреев Д. «Человек недели: Х-К. Штрахе», режим доступу: http://www.euromag.ru/man_of_week/44961.html (дата перегляду 2 вересня 2017)
10. Киреев Д. «Человек недели: Х-К. Штрахе», режим доступу: http://www.euromag.ru/man_of_week/44961.html (дата перегляду 2 вересня 2017)
11. Батанов, О. (2005). «Політичні партії та територіальні громади як суб'єкти муніципального виборчого процесу», *Вісник Центральної виборчої комісії*, № 2, С. 67.
12. Чернецька, О. (2006). «Місцеві вибори як форма прямого народовладдя: порівняльний аналіз українського та зарубіжного досвіду», *Вісн. Центр. виборчої комісії*, № 4 (6), С. 74.
13. Ключковський, Ю. (2011). «Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія», К. : *Час Друку*, С. 13-15.
14. Ворона П. «Відкриті партійні списки на місцевих та парламентських виборах в Україні – перспективи чи реальність?», режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/1/02.pdf> (дата перегляду 2 вересня 2017)
15. Мяловицька Н. (2008) «Виборчі системи: досвід європейських держав», *Вісн. Центр. вибор. комісії*, № 1 (11). – С. 66.
16. Стрілець, Ю. (2011). «Зарубіжний досвід забезпечення відповідальності представницьких органів місцевого самоврядування крізь призму місцевих виборів», *Державне управління та місцеве самоврядування: збірник наукових праць*, Вип. 1 (8), С. 303.
17. Ворона П. «Відкриті партійні списки на місцевих та парламентських виборах в Україні – перспективи чи реальність?», режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/1/02.pdf> (дата перегляду 2 вересня 2017)
18. Шимов Я. «Любители Кадырова побеждают в Австрии», режим доступу: <http://www.svoboda.org/content/article/27306599.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
19. «Друзья Путина в Австрии празднуют прорыв на выборах», режим доступу: <http://polittech.org/2015/06/02/druzya-putina-v-avstrii-prazdnuyut-proryv-na-vyborax/> (дата перегляду 2 вересня 2017)
20. Киреев Д. «Человек недели: Х-К. Штрахе», режим доступу: http://www.euromag.ru/man_of_week/44961.html (дата перегляду 2 вересня 2017)
21. Гетьманчук О. «З чим подають віденський штрудель для України?», режим доступу: <http://glavcom.ua/articles/34116.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
22. Хотин Р. «Антиіммігрантські сили на підйомі в Європі», режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27319121.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
23. «Європа: тенденції и прогноз на 2016 г.», режим доступу: http://www.geopolitica.ru/article/evropa-tendencii-i-prognoz-na-2016-g#.VppHUS_EP60 (дата перегляду 2 вересня 2017)
24. Хотин Р. «Антиіммігрантські сили на підйомі в Європі», режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27319121.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
25. Хотин Р. «Антиіммігрантські сили на підйомі в Європі», режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27319121.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
26. «ZN.UA склало список проросійських партій в ЄС», режим доступу: http://dt.ua/WORLD/zn-ua-sklalo-spisok-prorosiyських-partiy-v-yes-195496_.html (дата перегляду 2 вересня 2017)
27. Шимов Я. «Любители Кадырова побеждают в Австрии», режим доступу: <http://www.svoboda.org/content/article/27306599.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
28. «Landtagswahl Steiermark 2015», режим доступу: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/ltw-stmk15.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
29. «Landtagswahl Burgenland 2015», режим доступу: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/ltw-bgld15.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
30. «Landtagswahl Oberösterreich 2015», режим доступу: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/ltw-ooe15.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
31. «Итоги выборов в Верхней Австрии (27.09.2015)», режим доступу: <http://business-swiss.ch/2015/09/itogi-vy-borov-v-verhnej-avstrii-2015/> (дата перегляду 2 вересня 2017)

32. «Тема беженцев изменила исход выборов в Верхней Австрии», режим доступу: <http://europeinsight.net/tema-bezhencev-izmenila-iskhod-vyborov/> (дата перегляду 2 вересня 2017)
33. Смирнов М. «Каждый третий – за националистов», режим доступу: http://www.rg-rb.de/index.php?option=com_rg&task=item&id=16944&Itemid=13 (дата перегляду 2 вересня 2017)
34. «Landtags- und Gemeinderatswahl Wien 2015», режим доступу: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/grw-wien15.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)
35. «Выборы в Вене: социал-демократы остаются у власти», режим доступу: <http://www.dw.com/ru/выборы-в-вене-социал-демократы-остаются-у-власти/a-18775785> (дата перегляду 2 вересня 2017)
36. Саенко А. «Украинский взгляд на венские выборы – в ожидании правых радикалов», режим доступу: <http://www.euointegration.com.ua/rus/experts/2015/10/11/7039371/> (дата перегляду 2 вересня 2017)
37. Васильев А. «Австрия: «Свободовцы» проводят «декоммунизацию Вены», режим доступу: <http://www.politnavigator.net/avstriya-svobodovcy-provodyat-dekomunizaciyu-veny.html> (дата перегляду 2 вересня 2017)

References

1. Batanov O. (2005) «Politychni partii ta terytorialni hromady yak subiekty munitsypalnoho vyborchoho protsesu», *Visnyk Tsentralnoi vyborchoi komisii*, № 2. – S. 64-71.
2. Chernetska O. (2006) «Mistsevi vybory yak forma priamoho narodovladdia: porivnialnyi analiz ukraïnskoho ta zarubizhnoho dosvidu», *Visn. Tsent. vyborchoi komisii*, № 4 (6). – S. 71-74.
3. Mialovytska N. (2008) «Vyborchi systemy: dosvid yevropeïskykh derzhav», *Visn. Tsent. vybor. komisii*, № 1 (11). – S. 61-70.
4. Strilets Yu. (2011) «Zarubizhnyi dosvid zabezpechennia vidpovidalnosti predstavnytskykh orhaniv mistsevoho samovriaduvannia kriz pryizmu mistsevykh vyboriv», *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia: zbirnyk naukovykh prats*, Vyp. 1 (8). – S. 295-303.
5. Vorona P. (2009) «Osoblyvosti ta superechnosti provedennia mistsevykh vyboriv na proportsiinii osnovi v Ukraini», *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*, Vyp. 1. – S. 160-168.
6. Kliuchkovskiy Yu. (2011) «Vyborchi systemy ta ukraïnske vyborche zakonodavstvo: monohrafiia». – K. : Chas Druku, 132 s.
7. Shimov Ya. «Lyubiteli Kadyrova pobezhdayut v Avstrii», available at: <http://www.svoboda.org/content/article/27306599.html> (accessed 2 march 2017)
8. «SORA Wahlanalysen 2015», available at: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen.html> (accessed 2 march 2017)
9. Kireev D. «Chelovek nedeli: Kh-K. Shtrakhe», available at: http://www.euomag.ru/man_of_week/44961.html (accessed 2 march 2017)
10. Kireev D. «Chelovek nedeli: Kh-K. Shtrakhe», available at: http://www.euomag.ru/man_of_week/44961.html (accessed 2 march 2017)
11. Batanov O. (2005) «Politychni partii ta terytorialni hromady yak subiekty munitsypalnoho vyborchoho protsesu», *Visnyk Tsentralnoi vyborchoi komisii*, № 2. – S. 67.
12. Chernetska O. (2006) «Mistsevi vybory yak forma priamoho narodovladdia: porivnialnyi analiz ukraïnskoho ta zarubizhnoho dosvidu», *Visn. Tsent. vyborchoi komisii*, № 4 (6). – S. 74.
13. Kliuchkovskiy Yu. (2011) «Vyborchi systemy ta ukraïnske vyborche zakonodavstvo: monohrafiia». – K. : Chas Druku. – S. 13-15.
14. Vorona P. «Vidkryti partiini spysky na mistsevykh ta parlamentskykh vyborakh v Ukraini – perspektyvy chy realist?», available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/1/02.pdf> (accessed 2 march 2017)
15. Mialovytska N. (2008) «Vyborchi systemy: dosvid yevropeïskykh derzhav», *Visn. Tsent. vybor. komisii*, № 1 (11). – S. 66.
16. Strilets Yu. (2011) «Zarubizhnyi dosvid zabezpechennia vidpovidalnosti predstavnytskykh orhaniv mistsevoho samovriaduvannia kriz pryizmu mistsevykh vyboriv», *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia: zbirnyk naukovykh prats*, Vyp. 1 (8). – S. 303.

17. Vorona P. «Vidkryti partiini spysky na mistsevykh ta parlamentskykh vyborakh v Ukraini – perspektyvy chy realnist?», available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/1/02.pdf> (accessed 2 march 2017)
18. Shimov Ya. «Lyubiteli Kadyrova pobezhdayut v Avstrii», available at: <http://www.svoboda.org/content/article/27306599.html> (accessed 2 march 2017)
19. «Druzya Putina v Avstrii prazdnuyut proryv na vyborakh», available at: <http://polittech.org/2015/06/02/druzya-putina-v-avstrii-prazdnuyut-proryv-na-vyborax/> (accessed 2 march 2017)
20. Kireev D. «Chelovek nedeli: Kh-K. Shtrakhe», available at: http://www.euromag.ru/man_of_week/44961.html (accessed 2 march 2017)
21. Hetmanchuk O. «Z chym podaiut videnskyi shtrudel dlia Ukrainy?», available at: <http://glavcom.ua/articles/34116.html> (accessed 2 march 2017)
22. Khotyn R. «Antyimmihrantski syly na pidioni v Yevropi», available at: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27319121.html> (accessed 2 march 2017)
23. «Yevropa: tendentsii i prognoz na 2016 g.», available at: http://www.geopolitica.ru/article/evropa-tendencii-i-prognoz-na-2016-g#.VppHUS_EP60 (accessed 2 march 2017)
24. Khotyn R. «Antyimmihrantski syly na pidioni v Yevropi», available at: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27319121.html> (accessed 2 march 2017)
25. Khotyn R. «Antyimmihrantski syly na pidioni v Yevropi», available at: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27319121.html> (accessed 2 march 2017)
26. «ZN.UA sklalo spysok prorosiyskykh partii v YeS», available at: http://dt.ua/WORLD/zn-ua-sklalo-spisok-prorosiyskykh-partii-v-yes-195496_.html (accessed 2 march 2017)
27. Shimov Ya. «Lyubiteli Kadyrova pobezhdayut v Avstrii», available at: <http://www.svoboda.org/content/article/27306599.html> (accessed 2 march 2017)
28. «Landtagwahl Steiermark 2015», available at: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/ltw-stmk15.html> (accessed 2 march 2017)
29. «Landtagwahl Burgenland 2015», available at: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/ltw-bgld15.html> (accessed 2 march 2017)
30. «Landtagwahl Oberösterreich 2015», available at: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/ltw-ooe15.html> (accessed 2 march 2017)
31. «Itogi vyborov v Verkhney Avstrii (27.09.2015)», available at: <http://business-swiss.ch/2015/09/itogi-vy-borov-v-verhnej-avstrii-2015/> (accessed 2 march 2017)
32. «Tema bezhentsev izmenila iskhod vyborov v Verkhney Avstrii», available at: <http://europeinsight.net/tema-bezhencev-izmenila-iskhod-vyborov/> (accessed 2 march 2017)
33. Smirnov M. «Kazhdyi tretiy – za natsionalistov», available at: http://www.rg-rb.de/index.php?option=com_rg&task=item&id=16944&Itemid=13 (accessed 2 march 2017)
34. «Landtags- und Gemeinderatswahl Wien 2015», available at: <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/grw-wien15.html> (accessed 2 march 2017)
35. «Vybory v Vene: sotsial-demokraty ostayutsya u vlasti», available at: <http://www.dw.com/ru/vybory-v-vene-sotsial-demokraty-ostayutsya-u-vlasti/a-18775785> (accessed 2 march 2017)
36. Saenko A. «Ukrainskiy vzglyad na venskie vybory – v ozhidanii pravykh radikalov», available at: <http://www.eurointegration.com.ua/rus/experts/2015/10/11/7039371/> (accessed 2 march 2017)
37. Vasilev A. «Avstriya: «Svobodovtsy» provodyat «dekommunizatsiyu Veny», available at: <http://www.politnavigator.net/avstriya-svobodovtsy-provodyat-dekomunizatsiyu-veny.html> (accessed 2 march 2017)